

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

FI Dnr 19-13541

Yttrande

Stockholm 2019-10-28

Finansinspektionens remiss med förslag till ändringar i föreskrifterna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (FFFS 2007:11)

Sammanfattning

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget om kontroll av alternativ verklig huvudmans identitet. Det bidrar till ett mera effektivt och riskbaserat regelverk - något som behövs i arbetet med att bekämpa penningtvätt och terrorismfinansiering. Vi uppmanar också Finansinspektionen att återkomma med förslag som går i samma riktning när det gäller bestämmelserna om centralt funktionsansvarig.

Övergripande synpunkter

Direktiv (EU) 2018/843 (EU:s femte penningtvättsdirektiv) syftar bl.a. till att på ett mer effektivt sätt bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. I propositionen Skärpta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism föreslås lagändringar för att genomföra direktivet. Flera av de i remissen föreslagna ändringarna i penningtvättsföreskrifterna (FFFS 2017:11) är ett led i direktivets genomförande.

Svensk Försäkring är positiv till det övergripande syftet med dessa författningsändringar. Ett effektivt och riskbaserat regelverk är grundläggande för att försäkringsföretag och andra verksamhetsutövare på bästa sätt ska kunna bekämpa penningtvätt och terrorismfinansiering. Det är viktigt att regleringen – inte minst på föreskriftsnivå – utformas så att verksamhetsutövarna fullt ut kan tillämpa ett riskbaserat förhållningssätt i sina verksamheter och att de bereds möjlighet att organisera dessa på ett effektivt sätt. Vi välkomnar därför att Finansinspektionen – utöver ändringar som föranletts av direktivet – förslagit ändringar som går i denna riktning när det gäller alternativ verklig huvudman. Vi uppmanar av samma skäl också inspektionen att se över bestämmelserna om centralt funktionsansvarig.

Kontroll av identiteten hos en alternativ verklig huvudman (3 kap. 8 §)

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget om kontroll av identiteten hos en alternativ verklig huvudman (3 kap. 8 §). Penningtvättsföreskrifternas nuvarande krav på åtgärder för att kontrollera identiteten hos en alternativ verklig huvudman ger inte samma utrymme för ett riskbaserat förhållningssätt som kraven på att kontrollera identiteten hos en verklig huvudman (3 kap. 8 § andra stycket jämfört med 3 kap. 8 § första stycket). Det är inte motiverat att alltid ställa strängare krav vid kontroll av alternativ verklig huvudman. Vad som gäller för verklig huvudman bör, som föreslås i remissen, gälla också för alternativ verklig huvudman.

Bevarande av handlingar och uppgifter (5 kap. 2 §)

I propositionen föreslås att skyldigheten enligt 4 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) att på begäran lämna uppgifter till Polismyndigheten också ska gälla i förhållande till Säkerhetspolisen.

I penningtvättsföreskrifterna finns bestämmelser om förlängt bevarande av handlingar och andra uppgifter som enligt sin lydelse bl.a. gäller när uppgifter har lämnats till Polismyndigheten enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen. I remissen föreslås att bestämmelserna om bevarande ska tillämpas även i förhållande till Säkerhetspolisen (5 kap. 2 § första stycket 2).

Svensk Försäkring konstaterar att Finansinspektionen har fått bemyndigande att meddela föreskrifter om bevarande (inklusive förlängt bevarande) av uppgifter och handlingar vid uppgiftslämnande enligt 5 kap. 3 och 4 §§ penningtvättslagen, (se 8 kap. 1 § första stycket 15 och 16 i den lagen jämfört med 18 § första stycket 12 och 13 förordningen [2009:92] om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism). Inspektionen har emellertid inte något bemyndigande att meddela föreskrifter om bevarande vid uppgiftslämnande enligt 4 kap. 6 § penningtvättslagen, vare sig det sker på begäran av Polismyndigheten enligt nuvarande lydelse eller av Säkerhetspolisen enligt den i propositionen föreslagna lydelsen. Mot denna bakgrund avstyrker Svensk Försäkring remissen i denna del.

Centralt funktionsansvarig

Inför remissen har Finansinspektionen fört en dialog med ett antal branschorganisationer om ändringar i bestämmelserna om centralt funktionsansvarig i penningtvättsföreskrifterna. En fråga har bl.a. varit om företag bör ges möjlighet att uppdra åt annan att utföra den centralt funktionsansvariges arbete, dvs. att ta bort kravet på placering inom företaget. Vi efterlyste detta redan i vårt remissvar i anslutning till de nuvarande penningtvättsföreskrifterna. Den nu aktuella remissen innehåller emellertid inte några förslag som gäller centralt funktionsansvarig.

Enligt penningtvättslagen ska en centralt funktionsansvarig utses när det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art (6 kap. 2 § första

stycket 2). Finansinspektionen har bl.a. fått bemyndigande att meddela föreskrifter om kriterierna för när en centralt funktionsansvarig ska inrättas samt krav i fråga om organisation, befogenheter och oberoende (8 kap. 1 § första stycket 18 penningtvättslagen jämfört med 18 § första stycket 15 förordningen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism). En utgångspunkt för lagstiftaren har varit att lagen inte ska förhindra att verksamhetsutövare organiserar den egna verksamheten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt (prop. 2016/17:173 s. 320).

Av föreskrifterna framgår bl.a. att en verksamhetsutövare ska ha en centralt funktionsansvarig (6 kap. 5 §) och att den ska placeras inom företaget och vara oberoende i förhållande till de funktioner och områden den ska övervaka och kontrollera (6 kap. 6 §). Av föreskrifterna följer också att en centralt funktionsansvarig kan utses för flera eller samtliga företag inom en koncern (6 kap. 8 §).

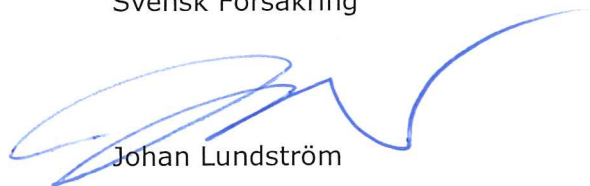
Det kan mot denna bakgrund konstateras att föreskrifterna går längre än penningtvättslagen och kräver att en centralt funktionsansvarig alltid ska utses, trots att föreskriftsbemyndigandet gäller *när* och inte *om* en sådan funktion ska utses. Vidare har föreskrifternas krav på att centralt funktionsansvarig ska placeras inom företaget inte någon motsvarighet i lagen eller direktivet. Regeringen ger i förarbetena i stället uttryck för att direktivet inte i någon detalj kan anses föreskriva var i organisationen den centralt funktionsansvariga ska vara placerad och att lagbestämmelserna har utformats för att tillåta stor flexibilitet i detta avseende (prop. 2016/17:173 s. 322).

I tillämpningen kan föreskrifterna innebära praktiska problem i dessa delar bland annat för företag inom samma "företagsgrupp" eller företag där intressegemenskap finns utan att ett koncernförhållande föreligger. På försäkringsområdet gäller det till exempel i relationen mellan försäkringsföretag och anknutna försäkringsförmedlare där sistnämnda företag kan vara enmans- eller fåmansföretag.

För sådana mindre verksamhetsutövare kan det vara betungande att uppfylla föreskrifterna i dessa avseenden och i praktiken svårt att förena kravet på oberoende med kravet på att en centralt funktionsansvarig ska placeras inom företaget. I fåmansbolag kan det t.ex. vara svårt att var för sig på egen hand nyanställa medarbetare som enbart ska arbeta som centralt funktionsansvarig. Vidare torde det vara mycket svårt att anställa en oberoende centralt funktionsansvarig i ett företag med endast en anställd verksamhetsutövare.

En verksamhetsutövare ska självfallet leva upp till penningtvättsregelverkets krav i sak. Inom dessa ramar är det emellertid viktigt att verksamhetsutövarna bereds möjlighet att organisera sin verksamhet på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Som konstaterats ovan har detta varit lagstiftarens utgångspunkt när bestämmelserna om centralt funktionsansvarig infördes i nuvarande penningtvättslag. Vi föreslår mot den bakgrunden att skyldigheten i föreskrifterna att utse en centralt funktionsansvarig – i överensstämmelse med vad som följer av penningtvättslagen – ska gälla då det är befogat med hänsyn till verksamhetens storlek och art och att kravet på att centralt funktionsansvarig ska placeras inom företaget tas bort. Svensk Försäkring uppmanar mot denna bakgrund Finansinspektionen att återkomma med förslag som går i denna riktning när det gäller centralt funktionsansvarig.

Svensk Försäkring

Johan Lundström

Rickard Sobocki